

OHJEET sis. kuntalain 84§ mukaiset perustelut (muokattu)

Ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvan luottamushenkilön ja viranhaltijan on tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä sekä muistakin sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- tai virkatehtävien hoitamisessa.

Elinkeinotoiminnalla tarkoitetaan liike- ja ammattitoimintaa. Ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvat yrityksen tai muun yhteisön johtotehtävät eli ainakin toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan tehtävät. Luottamustoimilla tarkoitetaan taas yhteisön tai yrityksen toimielinten jäsenyyttä eli keskeisimmin yrityksen hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenyyttä. Muilla sidonnaisuuksilla, joilla voi olla merkitystä luottamus- tai virkatehtävien hoitamisessa tarkoitetaan esimerkiksi merkittäviä kiinteistöjen tai asunto-osakeyhtiön osakkeiden omistuksia. Ilmoitusvelvollisuus koskee niitä tietoja, joilla voidaan objektiivisesti arvioiden voivan olla merkitystä luottamus- tai virkatehtävien hoitamisessa.

Sidonnaisuusilmoitus koskee kuitenkin vain sellaisia jäsenyyksiä tai omistuksia, joita asianomaisella luottamushenkilöllä tai viranhaltijalla itsellään on. Ilmoitusvelvollisuus ei siten koske läheisten henkilöiden jäsenyyksiä tai omistuksia.

Ilmoitusvelvollisuus koskee kunnan keskeisiä luottamushenkilöitä ja johtavia viranhaltijoita. Myös sellaiset luottamustoimet, joissa toiminnan avoimuudella on keskeinen merkitys, olisivat ilmoitusvelvollisuuden piirissä. Kunnan ylimpään luottamushenkilöjohtoon kuuluvat *kunnanhallituksen jäsenet, valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat, lautakunnan puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat*. Toiminnan avoimuudella on erityistä merkitystä kaavoituksessa ja rakentamisessa. Sen vuoksi ilmoitusvelvollisuus koskee myös *maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamia tehtäviä hoitavan toimielimen jäseniä (rakennuslautakunta jäsenineen ja varajäsenineen)*. Kun toimielimen varajäsenistä olisi 31 §:n mukaan voimassa, mitä varsinaisista jäsenistä säädetään, *velvollisuus koskisi myös toimielinten varajäseniä*. Viranhaltijoista ilmoitusvelvollisuuden piirissä olisivat *kunnanjohtaja sekä kunnanhallituksen ja lautakunnan esittelijät*. Viranhaltijoiden kohdalla on myös huomattava, että heidän on kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 18 §:n nojalla muutenkin tehtävä selkoa sivutoimistaan.

Koonnos:

Luottamushenkilöt	Viranhaltijat:
Kunnanhallituksen jäsenet ja varajäsenet	Kunnanjohtaja
Valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat	Teknisen toimen johtaja, (toimialapääll. ja teknltk. esittelijä)
Lautakuntien puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat	Sivistystoimen johtaja (toimialapääll. ja sivistysltk. esittelijä)
Rakennuslautakunnan jäsenet ja varajäsenet	Taloussihteerin (k:n sijainen, khall. esittelijänä tässä roolissa)
	Rakennustarkastaja (rakltk. esittelijä)

Sidonnaisuusilmoitus olisi tehtävä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun henkilö on valittu luottamustoimeensa tai tehtäväänsä. Lisäksi henkilöllä olisi velvollisuus ilmoittaa muutoksista sekä korjata virheelliset tiedot. Sidonnaisuusilmoitus ei korvaisi luottamushenkilön velvollisuutta esittää selvitys vaalikelpoisuuden arvioinnin edellyttämistä tiedoista eikä myöskään velvollisuutta antaa selvitys yksittäistapauksissa esteellisyyden arvioimiseksi tarvittavista tiedoista. **Lain tullessa voimaan 1.6.2017, katsotaan ilmoituksen koskevan kaikkia niitä ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvia henkilöitä, joiden työsuhte on tuolloin meneillään.**

Sidonnaisuusilmoitus tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi. Jokainen ilmoitusvelvollinen on itse vastuussa sidonnaisuusilmoituksen tekemisestä, mutta tarkastuslautakunnalla olisi valvontavelvollisuuteensa liittyen mahdollisuus kehottaa ilmoitusvelvollista tekemään uusi ilmoitus tai täydentämään jo tehtyä ilmoitusta.

Vaikka ilmoitukset saatettaisiinkin erikseen valtuuston tiedoksi, avoimuuden kannalta tärkeää on, että sidonnaisuusrekisteri julkistetaan yleisessä tietoverkossa, jolloin kenellä hyvänsä on oikeus tutustua sidonnaisuustietoihin. Sellaisia tietoja, jotka ovat salassa pidettäviä, ei kuitenkaan julkaista julkiseen tietoverkkoon. Olennaista on, että rekisterin tiedot ovat ajan tasalla ja hyvän tietojenkäsittelytavan mukaisesti tiedot olisi poistettava rekisteristä ja tietoverkosta, kun luottamustoimi tai tehtävä on päättynyt.